

mig lige saa godt sige Dem det først som sidst, jeg er ikke Deres Forbundsfælle, jeg er tvertimod en inkarneret Modstander af Kvinders Indflydelse udenfor Hjemmets Tærskel. Naar jeg har stemt for Kvinders Valgret, var det kun af partimæssige Hensyn. Jeg anser en saadan Reform for skæbnesvanger for Europas Fremtid. Den vil udmærke Mandens Kraft, inficere ham med Blødagtighed, Forfængelighed, Fejghed, Løgnagtighed og andre specifik kvindelige Egenskaber, og samtidig fortrænge hans mandlige Særegenheder: Nøjsomhed, Udholdenhed, Pligttrøskab, Arbejdssomhed...»

Mælet svigtede ham, og han kom til at hoste voldsomt.

»Tag Vejret,« sagde jeg venlig og fyldte ham et Glas af Vandkaraffen paa Bordet. — »Kender De Madam Hansen i Adelgade?«

Han rystede fortrædelig paa Hovedet, kæmpende med sin Hoste.

»Madam Hansen med de otte Børn og den fortrukne Mand,« blev jeg ved. »Hun vasker Trapper om Dagen og ruller Cigarer om Natten. Hun forsørger sin Stodder af en Mand, opdrager sine Børn til nyttige Samfundsborgere og betaler alligevel Huslejen paa Klokkeslet. Præsten synes, hun skal gaa lidt mere i Kir-

ke, men hun har kun Søndag Formiddag til at sørge for »Klunset«, siger hun. Til politiske Aftenmøder gaar hun derimod, naar hun kan se sit Snit, især hvis der tales om Kvinders Rettigheder. Det bekommer hende lige saa godt som et helt Maaltid Mad, siger hun, for det lærer hende at tro paa, at det snart vil dages for hende og hendes Lige.«

»Tør jeg gøre Dem opmærksom paa, at vi kun har tre Minutter igen,« sagde Doktoren, tilsyneladende ganske upaavirket af Tilfældet: Madam Hansen.

Jeg rykkede min Stol nærmere.

»Men saa kender De dog vist Kommunelærerinde Frk. Danielsen? — Hun underviser 40—50 Timer om Ugen, retter henvend 100 Stile i Aftentimerne, ernærer mestendels sine gamle Forældre, er Medlem af Værgeraadet og Kasserer i en Kvindeforening, ofrer sin halve Søndag paa gratis Arbejderundervisning og forestaar i Sommerferien en Feriebørnskoloni.«

»Men er De rasende! Hvad kommer Madam Hansen og Frk. Danielsen mig ved? Tror De, at det er dem, jeg har skildret i min Artikel? — eller at det var dem, som Frants d. 1ste opdagede og inficerede Europas Kultur med? —«

Jeg strakte Hænderne bønfoldende ud imod ham.

»Giv Madam Hansen i Adelgade og Kommunelærerinde Frk. Danielsen politisk Valgret,« bad jeg, »og disse Kvinder vil tilføre Samfundet netop Egenskaber som: Arbejdssomhed, Nøjsomhed, Pligttrøskab, Udholdenhed...«

Han for op af Stolen, saa den væltede.

»Har jeg ikke allerede sagt Dem, at disse Egenskaber er specifik mandlige Dyder, som Kvinderne ikke har Spor af Ret til at befatte sig med? — Men det er ørkesløst at fortsætte denne Samtale, de ti Minutter er forbi, jeg skal ind til Finanslovsdebatten.«

»Og Grundlovssagen, — hvorledes gaar det med den?«

Han svarede kun med en affærdigende Haandbevægelse og gik mod Døren.

Jeg fulgte ham i Hælene. »Vil Deres Parti stille Forslag om Kvinders Valgret alene, hvis Grundlovssagen gaar i Stykker?« spurgte jeg aandeløs.

Han vendte sig med Haanden paa Dørknaasen, et dæmonisk Smil delte hans Ansigt over Tvers. »Hør da mit sidste Ord i denne Sag. Vel er jeg ikke Militarist, og vel ønsker

ke 3—4 Timer bort uden at faa et eneste Resultat ud af deres Forhandlinger. De kan hver for sig fremsætte fortræffelige Principer, komme med gode Idéer, aabne et og andet nyt Udsyn, men de gaar ikke frem som samlet Trop ad en afstakken Vej mod et bestemt Maal. Deres timelange Samtaler løber ud i det resultatløse. Hun gribes undertiden af Utaalmodighed over disse Mennesker, og hendes Ærgrelse giver sig et Sted i Erindringerne Luft i følgende Udbrud: »Jeg kunde gribes af Lyst til at varme deres Øren, disse Vismænd, som jeg dog for hver Dag lærte at agte mere for deres Retskaffenhed og deres Hensigts Renhed. De var jo fortræffelige Ræsonnører allesammen, Filosofer og kloge Politikere i en Diskussion, men de forstod sig ikke en Smule paa at lede Menneskene og derigennem skaffe sig Indflydelse i en Forsamling; de strøede deres Viden og Aandfuldhed ud for alle Vinde.«

Og dog elskede hun disse Mænd med alle deres Dyder og Svagheder, elskede dem med noget af en Moders

gennemskuende, uselviske Kærlighed, og betænkte sig ikke paa, da det kom dertil, at gaa med dem over Dødens Tærskel, fordi der ikke gaves hende andet Valg end at frelse sig selv eller dele Skæbne med dem.

Der gik dog ogsaa ved Sammenkomsterne i hendes Stuer en Mand omkring, som hun vel ikke omfattede med det samme Venskab som de andre, men som hun studerede med ikke mindre Interesse — denne Mand var Robespierre.

Hun tilgav ham — skriver hun — hans daarlige Udtryksmaade og hans kedsommelige Optræden, fordi hun ansaa ham for en retskaffen Mand. Men hun lagde Mærke til, at han gerne holdt sig for sig selv, hørte paa de andres Meninger, men sjældent fremsatte nogen selv, derimod fik hun mere end en Gang at vide, at han Dagen efter en saadan Sammenkomst havde høstet Bifald i den lovgivende Forsamling for Udtalelser, som han havde hørt fremsætte i den Rolandske Kreds. Man tilgav ham dog i Reglen denne Handlemaade, fordi man skrev

den paa hans sygelige Forfængeligheds Regning. »Aldrig saa man om Robespierres Læber et tillidsfuldt Smil,« skriver Madame Roland; »altid var de fortrukne af et bittert Smil, som skyldtes Misundelse, men gav sig ud for Foragt.« Dog respekterede hun ham for hans glødende Iver og for den Haardnakket-hed, hvormed han forsvarede sine Meninger paa en Tid, hvor der hørte Mod til at være Folkets Forsvarere.

Denne hendes Sympati undgik ham ikke, og selv den Gang han begyndte at trække sig ud af den Rolandske Kreds, kom han undertiden og bad, om han maatte spise til Middag hos hende. Lidet anede hun da, at denne Mand, som hun af Medlidenhed gjorde sig Umage for at vise Venlighed, om et Par Aar skulde sende hende til Skafottet, at hun en Gang skulde skrive om ham: »

»Denne Robespierre, som jeg en Tid troede var en retskaffen Mand, er et frygteligt Væsen. Hvor lyver han dog for sig selv! Hvor elsker han dog at se Blod!«